

hanem ugyanakkor több könyvtárost is képez'essenek ki könyvtárak számára. A segédkönyvtárosnak minden tenni'valót meg kell tanulnia, hogy teljesértékű helyettese lehessen a könyvtárosnak. A kölcsönzési órákat is megoszthatják egymás között.

Magát az utánpótlás' szervez'etileg, ter'v szerűen úgy lehet biz'osítani, hogy a hatnapos iskolákon ne csak könyvtárosokat, hanem segédkönyvtárosokat is kiképez'nek. A tapasztalatok úgy is azt mutatják, hogy az iskolák ker'e'e: szélesebbek, semhogy csak tényleges könyvtárokkal ki lehetne töl'teni azokat...A tanító-könyvtárosok falvából már je'lenleg is csak a könyvtárhelyetteseket tudják behívni.

Feltehető a kérdés, hogy kik közül szemeljük ki a segédkönyvtárosokat. Természetesen a könyvtár lelkes olvasóiból, akik addig is segít'ek a kölcsönzésné, vagy más könyvtári munkában. Nagyon érdekes tapasztal'atot szerzett az őszi felülvizsgá't Somogyban. Három megvizsgá't falu közül Nagyberkiben 165 olvasó közül csak 5 olvasó volt 14 éven al'uli és 14—18 éves is csak 13, viszont 40 évesnél idősebb 62. Itt egy idős, nyugalmazott vasú'tas a könyvtáros, aki nagyon lelkiismeretesen gondozza könyv árát. Balatonszentgyörgyön ennek az ellenkezőjét tapasztal'ták: 150 olvasóból 99 a 18 évnél fiatal'abb korosztályokból került ki. A faluban mindössze hét paraszto'vasó van. Itt egy fia al'nádgazdasági munkás a könyvtáros, akinek azonban nincs erős kapcsol'ata a dolgozó parasztsággal. A harmadik községben, Nagybalajomban az olvasók fele r'ő és a 318 olvasó közül 115 a 18—40 éves. Ezek a számok megint csak a könyv-

táros egyéniségével függnek össze. Nyilvánvaló, hogy a könyvtárosok főleg azokat a ré'egeket tudták megnyerni, amelyek hozzájuk szemé'yleg közel áll'nak. Ezért a segédkönyvtárost úgy kell kiválasztani, hogy a könyvtár egyszemélyi agitációját személyi kapcsol'ataival ki tudja egészíteni. Ezért feltétlenül szükséges, hogy az egyik könyvtáros dolgozó paraszt, vagy a mezőgazdasági termeléssel közvetlen kapcsolatban álló valaki legyen.

A népkönyvtárakban gyengén áll a mezőgazdasági propaganda is. Főleg azért, mert a könyvtárosok sem ismerik a mezőgazdasági szakkönyveket. Ez összefügg azzal, hogy a nem paraszt származású könyvtárosok sokszor magát a mezőgazdaságot sem ismerik részlet'munkáiban. Az ajánlott megoldás ezen is segít'ene. A mezőgazdasági könyvpropagandát azzal is meg lehetne javítani, ha a hatnapos iskolák tantervébe mezőgazdasági szakelőadásokat iktat'nának be.

A könyvtároshelyettesek ügye, mely összefügg az aktívakérdéssel, a falusi könyvtármunka homlokterébe került. E két kérdés el'intézése megoldja mind a falusi könyvtárak növekvő forgalmának problémáját, mind a könyvtári munka minőségi megjavítását. Két dolgot kell még itt figyelembe venni; 1. Osztó't munka, de osztatlan felelősség, egyszemélyű vezetés. a könyvtárban. 2. A társadalom el'enőrző joga, kö'ellessége — az olvasók követel'jék a kölcsönzési idők pontos megtartását. Ezzel a tanácsokat is a helyettesítések megoldására készítelik.

GERŐ GYULA

A PLZENI LENIN MŰVEK üzemi könyvtárának példás munkája

A májusi forradalom után a régi Skoda Művekben vagyis a mai plzeni Lenin Művekben megalakult a Skoda dolgozó'nak Gottwald-könyvtára, amely Csehszlovákia számos üzemi könyvtára között kitűnik példás munkájával. A Gottwald-könyvtár el'nevezést a plzeni Lenin Művek üzemi könyvtárának Maria Majerová csehszlovák író'nő, a nyugat'csehországi nehéz gépipar dolgozóinak régi barátja adta. Hétéves fő'nállása után a Lenin Művek üzemi könyvtára ma 19.500 kötetet foglal magában, ezek között 135 eredeti szovjet könyvet és további 5 ezer szovjet könyvet, amelyeket fokozatosan soroznak be a könyvtár egyes osztály'aiba. Az üzemi könyvtárnak ma körülbelül 3500 olvasója van. 1951. szeptember 1-től 1952

szeptember 1-ig a plzeni Lenin Művek üzemi könyvtára összesen 69.984 könyvet kölcsönzött ki, ezek közül 57.074 volt a szépirodalmi, 154 szlovák nyelvű, 224 történelmi, 62 pedagógiai és böl'cséleti, 57 nyelvtudományi, 503 pedig természettudományi és egészségügyi tárgyú. Az üzemi könyvtár gyermekeknek is kölcsönöz könyveket és az említett év alatt a gyermekek 6994 könyvet kölcsönöztek ki. Az üzemi könyvtár könyvei eljutnak a dolgozók otthonába és a munkahelyekre, de az üzemi könyvtár kirendeltséget létesített a férfiak és nők munkásszállásán, a munkaerőtartalékok internátusaiban és a tanuló ifjúság otthonaiban is. Ilyen módon a plzeni Lenin Művek üzemi könyvtára korszerű módszerekkel dolgozik. Az üzemi

könyvtár rendszeresen rendez vitaértekezleteket és különösen nagy sikert ért el az a vitaértekeztet, amelyet Josef Pojar, a Lenin Művek egyik alkalmazottjának »Nehéz kézzel« című könyve fölött rendeztek. Hasonló vitaértekeztet volt Frantisek Kubka, a »Kis mesék Mr. Truman részére« című könyv szerzőjének, valamint dr. Dvorák, Jares és Vojta filmírók részvételével. Ez alkalommal dr. Dvorák a Szovjetunióban tett látogatásáról beszélt. Az üzemi könyvtárban Fucsik-sarkot rendeztek be azok számára, akik a Fucsik-jelvény megszerzésére készülnek fel, hasonlóan külön ifjúsági és orosz sarkot is nyitottak meg. Az üzemi könyvtár mellett a vállalatnak külön technikai könyvtára is van 25.321 kötettel és 1200 állandó olvasóval. Ez a könyvtár állandóan körülbelül ötezer kötet technikai, gazdaságpolitikai és egyéb szakipari könyvet kölcsönöz ki. A sokat olvasott szakkönyvek több példányban vannak meg a könyvtárban. A *technikai könyvtárnak a műhelyekben összesen 24 kirendeltsége van.* Ezek a helyeken, valamint az internátusokban kisebb könyvkiállításokat rendeznek, míg a könyvek fölött hé-

tenként legalább egyszer rendeznek vitaértekezletet. A Forradalmi Szakszervezeti Mozgalom és a Párt értekezletein mindig beszélnek a legújabb könyvekről, mivel beigazolódt, hogy a szakkönyvek elősegítik a tervteljesítést. Az üzemi rádió állandó rovatot nyitott, amelyben a hallgatóságot az új technikai könyvekkel megismerteti. Az orosz nyelvű szakirodalmat gyakorlati használatra az orosz tanulmányi kör fordítja le, sőt a népi orosz nyelvtanfolyam egyes körei az orosz könyveket már eredetiben olvassák. A Csehszlovák-Szovjet Barátság Szövetségének üzemi csoportja a barátság hónapjának alkalmából megrendezte a szovjet irodalom kiállítását, eredetiben és fordításban. Ez alkalommal több vitaértekezletet tartottak a szovjet könyvekről és különösen nagy érdeklődést váltott ki Pantilejev »Első hét« című könyve, valamint Akszajev »Tavol Moszkvától.« című könyve. Végeredményben megállapíthatjuk, hogy a plzei Lenin Művek üzemi könyvtárának könyvei jelentős mértékben elősegítik a szocializmus építésében az öléves terv teljesítését.

Üzemi szakszervezeti könyvtárak műszaki könyvbeszerzéséről

A Szovjetunió dicsőséges hadserege által felszabadított hazánk hatalmas fejlődésen ment keresztül és a Magyar Dolgozók Pártjának irányítása nyomán fejlett mezőgazdasággal rendelkező ipari országgá lettünk.

Iparunk állandó fejlesztése, termelőkenységének emelése azonban csakis akkor lehetséges, ha az iparban dolgozó széles tömegek szakmai ismereteiket, szaktudásukat a műszaki irodalom rendszeres tanulmányozása útján állandóan fokozzák.

Ezen a téren a vállalati szakkönyvtárak mellett jelentős feladat hárul a szakszervezeti könyvtárakra is, és éppen ezért a könyvtárak vezetőinek gondoskodniuk kell az üzem profiljának megfelelő alapvető, népszerű műszaki könyvek beszerzéséről. Főként a *Népszava* kiadásában megjelenő műszaki könyvek beszerzése ajánlatos. Ugyanakkor törődniük kell természetesen a könyvtárosoknak e könyvek széleskörű propagálásával és olvasói számának állandó emelésével is.

A szakszervezeti könyvtárosoknak rendszerint gondot okoz a megfelelő műszaki könyvek kiválogatása, beszerzése. Nézzük meg, kitől, milyen segítséget kaphat e téren a könyvtáros.

Az Állami Könyvterjesztő Vállalaton belül *Könyvtárellátó* létesült, amelynek a szovjet példa nyomán elsődrendű feladata a

könyvtárak könyvekkel, katalóguscédulákkal, ismertetésekkel való ellátása. A könyvtáros — megadva az üzem profilját — a Könyvtárellátótól megkapja a tárgykörbe vágó könyvek jegyzékét.

Azokban az üzemekben, ahol fejlett és jólvezetett műszaki könyvtár van, a szakszervezeti könyvtáros forduljon támogatásért a műszaki könyvtárhoz, aki egyrészt a műszaki könyvtár nagyobb népszerűsége igényt tartó könyveiről adjon katalógust a szakszervezeti könyvtárnak, másrészt nyújtson segítséget a megfelelő műszaki könyvek beszerzésére való kijelölésében. A szakszervezeti könyvtáros az üzem mérnökei, technikusai közül szervezzen aktívákat, akik ismerik az üzem műszaki feladatait, technológiai eljárásait és tudják, hogy az egyes üzembrészekben dolgozók szakmai képzettségének fejlesztéséhez milyen könyvek beszerzése szükséges. További segítséget jelentenek a könyvtárosoknak az Országos Műszaki Könyvtár által havonként kiadott, a szakszervezetek és az Állami Könyvterjesztő Vállalat útján terjesztett annotált ajánló bibliográfiák, amelyek egy-egy szakmai részterület népszerű irodalmát ismertetik. Az Országos Műszaki Könyvtár (Bp., VII., József-körút 6.) emellett hasznos, közvetlen segítséget is nyújthat. Keressék fel a szakszervezeti könyvtárosok időnként személyesen ezt a